

Enskild motion

Motion till riksdagen 2015/16:349

av Maria Andersson Willner m.fl. (S)

Högskolornas betydelse för kompetensförsörjningen

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Högskolan Väst och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Idag söker rekordmånga studenter till högre utbildning. Det är en positiv utveckling. Sverige behöver fler högskoleutbildade, eftersom framtidens arbetsliv kräver välutbildad personal. Högskolan Väst i Trollhättan har haft en stadig ökning i söktrycket de senaste åren. Antalet förstahandssökande ökade med 7,6 procent inför höstterminen 2014, medan den nationella ökningen låg på cirka 2 procent. Söktrycket (antal förstahandssökande i förhållande till antal antagna) till Högskolan Västs utbildningar ligger i nivå med de stora universitetens och är högre än merparten av högskolorna. Den helt dominerande andelen av de studenter som antas söker till Högskolan Väst i första hand.

Högskolan Väst arbetar aktivt med att bredda rekryteringsunderlaget och med insatser för alla studenters framgång i studierna. Högskolan Väst är ledande när det gäller breddad rekrytering, med högst andel studenter från hem utan akademisk tradition.

Högskolan är lokaliserad i en stad som har en av landets högsta nivåer av ungdomsarbetslöshet. I delregionen Fyrbodal ligger ungdomsarbetslösheten på 13,1 procent enligt Arbetsförmedlingen, samtidigt som våra företag efterfrågar tekniska utbildningar och tekniska innovationer. Närhet till högre utbildning har en stor betydelse för arbetsmarknadens tillgång på kvalificerad arbetskraft. Högskolan Väst har en betydande regional rekrytering. En mycket stor andel av dem som rekryterats stannar

också kvar efter examen. Trots en svag arbetsmarknad i närområdet etablerar sig Högskolan Västs studenter mycket väl på arbetsmarknaden, i ett nationellt perspektiv. Inom ett till ett och ett halvt år efter examen har nära 80 procent av alla studenter fått arbete i relevant bransch.

Högskolan Västs profil är arbetsintegrerat lärande och högskolan har utvecklat ett närmast heltäckande, nära och djupt samarbete både inom utbildning och forskning med arbetslivet, manifesterat inte minst genom etablerandet av flera regionala samproduktionsplattformar. Det gör att högskolan får en avgörande roll som drivmotor för fortsatt tillväxt, välfärd och utveckling i regionen.

Inget av Sveriges lärosäten har enbart ett regionalt uppdrag, utan samtliga verkar på en nationell och internationell nivå för utbildning och forskning och samverkan. Samtliga utvärderas och konkurrerar utifrån samma kriterier, men med väsentligt olika förutsättningar i anslag för att genomföra uppdragen.

Ett stort bekymmer för de mindre lärosätena är forskningsanslagets relation till utbildningsvolymen. Högskolan Väst har lägre statligt forskningsanslag än de flesta nya lärosäten, nämligen cirka 7 700 kr per helårsstudent att jämföra med exempelvis Högskolan i Halmstad med cirka 9 900 kr eller Stockholms universitet som har cirka 50 000 kronor per helårsstudent (samtliga siffror visar forskningsanslag per helårsstudent över perioden 2011–2013). Det kan noteras att nya universitet har två gånger mer anslagsmedel för forskning per anställd lärare/forskare än högskolorna. De äldre universiteten har nästan fyra gånger mer anslagsmedel för forskning per student än högskolorna. Varje år räknas forskningsanslagen till lärosäten upp med cirka 1 procent som ett erkännande för god vetenskap. Gapen ökar därmed för varje år på ett ohållbart sätt.

Trots att högskolan endast har cirka 43 miljoner kronor (2014) i direkta forskningsmedel håller forskningen vid Högskolan Väst hög vetenskaplig kvalitet, och högskolan erhåller i konkurrens omfattande externa medel från exempelvis olika EU-fonder, KK-stiftelsen och Vinnova. Under 2014 finansierades 57 procent av Högskolan Västs forskning externt, vilket visar på en hög grad av samverkan och samproduktion.

Regeringen bör överväga en översyn avseende fördelningen av forskningsresurserna och i samband med det beaktar Högskolan Västs, och andra högskolor med liknande ekonomiska förutsättningar, behov av att kunna forskningsanknyta sina utbildningar – och därigenom säkerställa examensrätterna.

Om Sverige ska vara en ledande kunskaps- och forskningsnation är det viktigt att ta vara på den kompetens och kapacitet som finns vid landets alla lärosäten. Om forskning bedrivs i mindre eller större skala, eller vid ett universitet eller en högskola, ska inte stå i centrum. Avgörande är att kvaliteten är hög.

Med sitt utbud av lärarutbildningar, sjuksköterskeutbildningar, högskoleingenjör-, it- och ekonomutbildningar samt som anordnare av flera utbildningar där det finns en nationell brist är Högskolan Väst en mycket viktig kompetensförsörjare regionalt och nationellt.

Det är viktigt att vårda universiteten och högskolorna i hela landet eftersom de är betydelsefulla regionala tillväxtmotorer. Annars kommer såväl Fyrbodal som hela Sverige att stå inför stora framtida problem med den regionala kompetensförsörjningen. Vi vill framhålla vikten av att regeringen beaktar Högskolan Västs betydelse för kompetensförsörjningen och den framtida tillväxten.

Maria Andersson Willner (S)

Jörgen Hellman (S)

Paula Holmqvist (S)

Peter Johnsson (S)